

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
 Egész évre — — — 8 kor. | Negyed évre — — — 2 kor.
 Fél évre — — — 4 " | Egyes szám ára — — 16 fill.
 Nyílttér soronként 30 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: Ifj. Szántó Károly.
 Kiadóhivatal: Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.
 Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adtnak vissza. Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Tanítók a tüdővész ellen.

— 1000 korona jutalom 10 tanítónak. —

A tüdővész elleni védekezés szociális ismereteinek terjesztésében nagy szerepük van a tanítóknak. A József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület, ez a pár excellence tüdővész ellen küzdő társadalmi és egészségügyi szervezet évről évre a magyar tanítósághoz fordult, hogy legyen segítségére a tüdővész elleni ismeretek terjesztésében. A tanítók az iskolájukban a jó levegőnek, tisztaságnak, rendes étkezésnek egészségügyi fontosságát már a multakban is hangoztatták, újabban a tuberkulózis elleni védekezés országos szervezése folytán e tanítások céltudatosabbak lettek és érintették a fertőzés veszedelmének orvostudományi kritériumait is. A zsenge növendékek előtt a tanítók a mindennapi élet szörnyű példáival bizonyították, hogy az egészséges életmód elemi szabályainak be nem tartása minő szörnyű romlásokat idéz elő a családokban. A tuberkulózis lakásbetegség. Ezt igazolják a legalsóbb népesség körében pusztító és nemzedékről-nemzedékre valósággal öröklődő fertőző esetek. A megismerésnek, a kórokozás e megállapításnak pedagógiai felhasználása alkalmas arra, hogy a növendékek révén az alsóbb népesség körében áldásosan terjessze az egészségügyi ismereteket.

A magyar tanítóság helyesen ismerte fel a maga feladatát e téren s a József Kir. Herceg Szanatorium Egyesület évről-évre konstatálhatta, hogy a tanítóság munkája milyen jelentékenyen segíti előre humanitárius és ismeretterjesztő tevékenységét. Ez indította az egyesület arra, hogy legújabbán egy egészségügyi tizparancsolatot is közforgalomba hozott, amelyet sok ezerszámban szétküldött az iskolák vezetőinek. Ez egészségügyi tizparancsolat a következőképp hangzik:

1. Az egészség a legnagyobb vagyon és boldogság.
2. Zsugori ember az, aki a napfényvel takarékoskodik. A napfény az egészség legjobb megőrzője.
3. Egészségedre vigyázz s ezzel vigyázzol embertársaidéra is.
4. Gondosan őrkdjél lakásod tisztasága felett. Szennyben elszaporodnak a rovarok, különösen a legyek. Ezek pedig a legveszedelmesebb betegségek terjesztői.
5. Étkezés előtt mosd meg kezedet szappannal és vízzel, nehogy veszedelmes betegségek csíráit vidd a szádba.
6. Sohase köpj a földre, mert a köpeted árthat embertársaidnak.
7. Zsongító alkohol ártalmas az egészségre. A tiszta víz a legjobb ital.
8. Sok betegséget egészen láthatatlan kis lények (bacillusok) okoznak, amelyek ellen tisztasággal és fertőtlenítéssel védekezzél.
9. Érezd ember voltodat és légy magadra tisztá, mert a tisztátlanság állati tulajdonság.
10. Gyomrod meleg, forralt ételekkel tápláld, a magas hő elpusztítja a betegségek csíráit.

Kétségtelen, hogy ez a rövid mondatokba foglalt egészségügyi tanácsadás megtalálja az utat a gyermek elmékhez és a gyermekeken át a szülőkhöz.

A József kir. Herceg Szanatorium-Egyesület a tanítóság nemes munkáját méltányolni kívánta azzal, hogy az ország tanítói karából 10 olyan tanítót, aki a tüdővész elleni védekezés szociális ismereteinek terjesztése körül a legtöbb eredményt produkálta, 100—100 K jutalomban, vagyis összesen 1000 K jutalomban részesített. Az egyesület mérlegelte a hozzá betervezett jelentéseket s ezek alapján a következő tanítóknak ítélte oda 100—100 K-ás jutalmait: B a g o l y Béla ig.-tanító (Barátos), F i s c h e r Lipót ig.-tanító (Liptószentmiklós), F ü l ö p Gyula tanító (Nagyrákos), H o r n József isk. igazgató (Poprad), K i s s Béla ig.-tanító (Ujpest), ö z v. K o n e c s n y Jánosné tanítónő (Szilágysomlyó), K o v á c s Ida óvónő (Vésztő), N e r g e r t Vilma tanítónő (Jászkarajenő), L u k á c s Dénes tanító (Alsogyertyán), S z u t t e r Dániel ig.-tanító (Pápa).

A magyar tanítóság nem szokott hozzá, hogy a maga önfeláldozó önzetlen, hazafias és szociális tevékenységé akár a nyilvánosság, akár magánosok részéről valami nagy méltánylásban részesítenék. Éppen ezért különösen megemlítésre méltó a József kir. Herceg Szanatorium Egyesületnek ez a spontán elismerése, amely a maga anyagi értékén messze túlmenőleg, rendkívüli erkölcsi értéket jelent a tanítóság szempontjából. Hisszük, hogy a magyar tanítóság a tuberkulózis elleni védekezés áldásos ismeretterjesztése terén további eredményes munkásságot fog kifejteni.

A szászvárosi izraelita hitközség új főrabbijának beiktatási-ünnepélye.

A helybeli izraelita hitközség m. hó 26-án vasárnap délután impozáns ünnepély keretében iktatta be hivatalába ujonnan megválasztott lelkipásztorát, dr. F r i e d m a n n József főrabbit.

A feldisített s zsufolásig megtelt zsinagógában a hívőkön kívül a helybeli egyházak és intézetek, valamint a polgári és katonai hatóságok képviselői is jelen voltak. Jelen voltak még: dr. N e u m a n n főrabbi, dr. L e i t n e r Mihály ügyvéd Déváról, valamint az algyógyi izraelita hitközség küldöttsége s D u l d n e r gyulafehérvári főkántor.

A meghívó küldöttség élén a templomban megjelenő új főrabbit dr. R a d ó Izidor hitközségi elnök fogadta. A rövid, de szép és magvas beszédet szórol-szóra itt adjuk:

Boruch habó! Áldott legyen belépése a mi körünkbe, áldott legyen a hely, melyet elfoglal, hogy szent hivatását betöltse és áldott legyen tevékenysége, melynek kifejtésére meghívtuk!

Meghívtuk, hogy papunk legyen, meghívtuk, hogy őre legyen Tóráknak és örök világosságot terjesztő mécsesünknek.

A Tóra, vallásunk tanítása szerint: az „Écz Chájim“, az élet fája, melynek árnyéka nyu-

galmat, enyhülést nyújt jobban, rosszban, gyümölcssei hosszú életet és életboldogságot nyújtanak szegénynek, gazdagnak.

Gyűjtsön hát bennünket az élet fája köré, hadd legyen nekünk is részünk az Élet Fája ápolásában s hadd legyen nekünk is részünk az élet fája gyümölcsseiben, a valódi, a tiszta életboldogságot jelentő gyümölcsökben.

Örködjék a „Nér Olam“, az örök mécs világossága fölött, hogy a megismerés, belátás és emberszeretet sugarait árassza ránk, hogy megnyiljanak előttünk a „Sáaré zóchár tóra, sáaré zóchár chachma, sáaré zóchár bino, sáaré zóchár dáász“: a tóra, az értelem, a megismerés és belátás mennybéli kapui.

Legyen öregeinknek fiatal barátja, tanácsadója, vigasztalója, ifjainknak legyen nevelője, tanítója. Hivatását kezdje meg és folytassa fiatal erjének egész szilárdságával, fiatal kedélyének egész melegével, hogy megifjodjék életerejében és megszilárduljon hitében hitközségünk apraja, nagyja.

Ezekben áll a mi reményünk és ezekben áll a mi várakozásunk, melyet Főtisztelendőség hivatásának kifejtéséhez fűzünk. Főtisztelendőség bemutatkozásával és tényleg már megkezdett működésével már is feljogosított bennünket arra, hogy ezen várakozásainknak teljes bizalommal nézzünk elébe. Kérjük tehát a Mindenható Istent, áldja meg ezt a választásunkat, áldja meg Főtisztelendőség hivatalát és áldja meg hivatali működését.

És most az egyházak és intézetek, a polgári és katonai hatóságok megjelent képviselőinek és ezen ünnepi gyülekezeten többi tagjainak, — kiknek megjelenésükért legyen szabad a magam és hitközségem hálás köszönetét kifejeznem — ünnepélyes tanúsága mellett, hitközségem választása és határozata alapján átnyujtom Főtisztelendőségnek templomunk kulcsát, az elfoglalandó hivatal emefogható szimbolumát és a midőn felkérem, hogy isteni hivatása székhelyét elfoglalni és a most következő „Mincha“ ima befejezése után székfoglaló beszédét megtartani méltóztassék, újra ismétlem egész hitközségemmel, hogy áldott legyen eljövetele a mi körünkbe. Boruch áto uvoecho!

A szokásos istentisztelet alatt Duldner gyulafehérvári főkántor gyönyörű hangjában volt alkalmunk gyönyörködni.

Majdan az új főrabbi tartotta meg szintén magyar nyelven székfoglaló beszédét. A fiatal, szimpatikus lelkész meghatottan köszönte meg a hitközségnek beléje helyezett bizalmát s gyönyörű beszéd keretében ismertette a papi hivatás magasztosságát. A vallásosságról és Istenfélelemről hosszasan elmélkedvén, a hallgatóságot úgy ékes szónoki tehetségével, mint beszédének tartalmasságával teljesen lebilincselte.

Istentisztelet után az új lelkipásztornak az egyházak, iskolák, intézetek, továbbá a katonai és polgári hatóságok megjelent képviselői és mások is melegen gratuláltak.

Ezzel az ünnepség véget ért.

Legujabb táviratok.

Budapest, okt. 1. Hivatalos. Orosz hadszíntér: Keletgaliciában nincs jelentős esemény. Az oroszoknak Nowo-Alexiniecnél megkísérelt támadása már az előkészületek közben megghiusult tüzéségünk tüzeiben. Az Ikva mentén és a wolhiniai várterületen a helyzet nem változott. A Kormin patak mentén a szövetségesek újra hódítottak, az oroszok ellentámadásait visszaverték. Az ellenségnek egy ilyen előretörése alkalmával öt osztrák-magyar lovas század két tisztet és négyszáz főnyi légénységet fogott el és egy géppuskát zsákmányolt. Ezen a területen a két legutóbbi harcnapon tíz tisztet és 2400 főnyi légénységet fogtunk el.

Olasz hadszíntér: A tiroli és karinthiai harc vonalon tegnap csak tüzéségi harc volt. A Bombaschgrabentől nyugatra levő megerősített támadásokat derék salzburgi lövészeink visszaverték. Az olaszok tegnap reggel a Mrzli Viht és e hegy délnyugati lejtőjét nagy haderővel háromszor támadták meg sikertelenül. Ez alkalommal igen súlyos veszteséget szenvedtek. A tolméini hidfő egyes pontjai ellen megkísérelt támadásokat szintén visszavertük, mint mindig. A délkeleti hadszíntéren nincs újtság. Höfer.

Berlin, okt. 1. A nagy főhadiszállás a nyugati hadszíntérről jelenti: Az ellenséges monitorok eredménytelenül lőtték Kombartzyre és Miadelkerke környékét. Tegnap az angolok nem kíséreltek meg újabb támadást. Ellentámadásaink Loostól északra az ellenség heves ellenállása mellett tovább haladtak előre. Néhány fogoly, 2 géppuska és 1 aknavető jutott kezünkre. A franciák kísérletei, hogy Souheztől keletre és Neuvillétől északra tért nyerjenek, nem sikerült. Champagneban az ellenségek egy nagy erővel kezdett támadása, Anberivetől keletre megghiusult. Épp így sikertelenek voltak a franciák összes támadásai a Mastigestől északnyugatra levő vidéken, amelyekben hét különböző hadosztály csapat részei vettek részt. Champagnei támadások alkalmával az eddig ejtett foglyok száma 104 tisztre és 7019 főnyi légénységre emelkedett. Eredményes aknarobbantások megrongálták a Vaugnois melletti francia hadállást. A francia repülők bombákat dobtak Hennin Liepardra és ezáltal 8 francia polgárt megöltek. Nekünk nem voltak veszteségeink.

Keleti hadszíntér: Hindenburg tábornagy hadcsoportja: Dünaburgtól nyugatra, Grendennél rohammal még egy ellenséges állást foglaltunk el. A Madziortól keletre folyt harcokban, valamint a Smorgon és Visnew közti arcvonalon az orosz támadások, az ellenség súlyos veszteségei mellett összeomlottak. Ez a hadcsoport tegnap 1360 oroszot elfogott. Lipót bajor herceg tábornagy hadcsoportja: Az ellenség megismételte hiába való részlet támadásait. Az összes előretöréseit visszautasítottuk. 6 tiszt, 494 főnyi légénység és 6 gépfegyver maradt kezünkön. Mackensein tábornagy hadcsoportja: A helyzet nem változott. Linsingen tábornok hadcsoportja: A támadásunk tovább haladt. A német csapatok szeptember havában a keleti hadszíntéren 425 tisztet, 95464 főnyi légénységet fogtak el, 37 ágyut, 298 géppuskát és 1 repülőgépet zsákmányoltunk.

Miniszterelnökség sajtóosztálya.

— *Mindennel és mindenben takarékoskodjunk, mert nem tudhatjuk, hogy a háború meddig tart s mennyire veszi igénybe meglévő készleteinket!*

NAPI HIREK.

— *Adakozzunk a „Vörös-Kereszt” egylet részére.*

— **Kitüntetések.** Ő császári és apostoli királyi Felsége az ellenség előtt tanusított vitéz magatartás elismerésül a m. kir. nagyszebeni 23. honvéd gyalogezredben a következő kitüntetéseket adományozta: a hadidiszítményes 3. osztályu vaskorona-rendet díjmentesen Rab Ákos századosnak, az ellenség előtt elesett mokcsai Mokcsay Endre alezredesnek és Resch Kálmán főhadnagynak; a hadidiszítményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet: Szabó Dezső őrnagynak, Han Elek főhadnagynak, Szinte Gábor csendőrszázadosnak, Donner Gyula tart. főhadnagynak, az ellenség előtt elesett Bernáld Gábor tart. hadnagynak és Candea János hadnagynak; a legfelsőbb dicsérő elismerésben részesítette: dr. Hániorszky Oszkár tart. főorvos és Simonyi Gyula tart. főhadnagy. A hadsereg főparancsnokság az ellenség előtt tanusított vitéz magatartások elismerésül adományozta az 1. oszt. ezüst vitézségi-éremet Tóth Mihály tizedesnek, 2. oszt. ezüst vitézségi-éremet Suchi Ferenc és Rachovitzki Mihály honvédeknek, (mindhárom a 23/1. népf. zászlóaljnál).

— **Nagyszeben tiszteletbeli polgárai.** Nagyszeben város képviselőtestülete szept. hó 23-án tartott ülésén Dörr polgármester indítványára egyhangulag tiszteletbeli polgárává választotta meg Arz Arthur, Kövess Hermann és Pflanzner-Baltin tábornokokat.

— **Kitüntetés.** Dr. Mótz Miklós megyei kórházi főorvos a magyar vöröskereszt-egylet és különösen a sebesült és beteg harcosok gondozása körül kiváló érdemeket szerezvén, részére ezek elismerésül gróf Csekonicz Endre kir. biztos, egyleti elnök a magyar vöröskereszt-egyleti főorvosi címet adományozta.

— **Halálozás.** Szóts Hajnalka, Szóts Vilmos helybeli iparos 9 éves, III. elemi iskolás leánykája m. hó 28-án hülés következtében szerzett agyhártya gyuladásban meghalt. 30-án d. u. temették el nagy részvét mellett.

— **Tanító választás.** A kismási községi iskolai tanítónői állásra Gruber Lujza és a furksorai közs. iskolai tanítónői állásra Fintáné Nagy Józsefné okl. tanítónők választották meg.

— **Jegyzőválasztás.** Lupény nagyközségben most tartották meg a főjegyző választást. Az összes pályázók jelölése mellett az intelligens képviselőtestület közbeccsült Janza Vazul jár. főszolgabíró elnökle alatt nagy lelkesedéssel egyhangulag Hatzlhoffer Ferenc Petrozsény nagyközség jegyzőjét választotta meg. Hatzlhoffer Petrozsény nagyközség közönségének szeretett és nagyra becsült, érdemes jegyzője volt, akitől a község közönsége sajnálattal és fájó érzéssel válik meg.

— **Halálozás.** A kolozsvári egyetem híres professzora, Marschalkó Tamás, m. hó 23-án vakbélgyuladásban meghalt. Hirtelen halála óriási részvétet kelt országszerte.

— **Hősi halál.** Nádassi Trsztyánszky József cs. és kir. tényleges állományu vadász-főhadnagy, századparancsnok, a katonai érdemkereszt tulajdonosa, szeptember hó 11-én az északi harctéren egy éjjeli támadás alkalmával súlyosan megsebesülve pár órai szenvedés után elhalt. Bajtársai temették el idegen földbe. A hősi főhadnagyban Trsztyánszky Károly dévai gyógyszerész a fiát gyászolja.

— A „Szászvárosi ifjúsági Leányegyesület” f. évi szeptember hó 26-án tartotta meg Hlavathy Teréz egyesületi igazgató helyettes elnökle alatt és a tagok élénk érdeklődése mellett ez évi tisztújító közgyűlést. Titkos szavazás útján megválasztottak, elnökül: Bágyoni M. Rózsika, alelnökül: Héjas Mariska, pénztárosul: Richter Malvin, jegyzőül: Kuszkó Erzsike, könyvtárnokul: Gönczy Irénke és Vig Margit. A választmány tagjai egyhangú felkiáltással, Barcsi Erzsike, Bede Irén, Biró Mariska: Csűrös Blanka, Ehrlich Margit, Jászberényi Gizella, Kardos Annuska, Pakker Irén, Vaszilka Mariska és Vig Erzsike lettek.

— **A 18 évesek bevonulása.** A hivatalos lap közli a honvédelmi miniszter rendeletét és azzal kapcsolatos hirdetését, amelynek értelmében azok az 1897. évben született egyének, akik népfölkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak találtak, amennyiben névszerint felmentve nincsenek, október 15-én népfölkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak. Ez a rendelkezés kiterjed a 18 éves osztrák állampolgárokra és bosnyák-hercegovinai illetőségű egyénekre is, kik Magyarország területén megtartott népfölkelési bemutató szemlén alkalmasoknak találtak. Azokat a népfölkelésre kötelezettek, akiknek a népfölkelési igazolványi lapjuk szerint Ujvidékre kellene bevonulniok, figyelmezteti a miniszter hirdetménye arra, hogy a közös hadsereghez beosztottak ne Ujvidékre, hanem Pécsre, az oda áthelyezett cs. és kir. kiegészítő kerületi parancsnoksághoz, a honvédséghez beosztottak pedig Ujvidék helyett a 6. honvéd gyalogezred pótzászlóaljához Szabadkára vonuljanak be.

— **Hirdetmény.** Alulírott városi adóhivatalhoz a dévai m. kir. pénzügyigazgatóságának 43733—1915./II. sz. rendelete alapján a hadsegélyezés céljaira szolgáló jövedelmi-adó kivetési lajstrom a javaslatokkal beérkezett, mely a városi adóhivatal helyiségében f. évi október hó 2—10-ig — azon figyelmeztetéssel tétetik ki, hogy az ez ellen felszólamlók felszólamlásaikat írásban folyó évi október hó 13-áig, vagy pedig a tárgyalási határnapon szóbelileg is megtehetik. Az adófelszólamlási bizottságnak tárgyalása, Szászváros várossára nézve folyó évi október hó 13-án d. e. 9 órakor veszi kezdetét a dévai m. kir. pénzügyigazgatóság épületében I. emelet 8. számú szobájában. Szászváros, 1915. okt. hó 1-én. Városi adóhivatal.

— **Koncert.** A 71-ik gyalogezred zenekara m. hó 25-én újlag megtartotta jótékony célú zenestéjét a „Központi”-szálló dísztermében. A terített asztalok mellett lefolyt koncerten, a közönség szép számmal vett részt. A program minden pontja újra bizonyosságot tett a zenekar kiválóságáról. Tegnap f. hó 2-án az utolsó ilyen estélyen szintén nagyszámu publikum vett részt. Heller Antal karmester kezében a karmesteri pálca jó kezekben van letéve, ezt minden estélyen tapasztaltuk.

— **Halálozás.** Hermann János szászvárosi iparos, földbirtokos m. hó 29-én, 68-ik évében meghalt. Temetése f. hó 1-én ment végbe nagy részvét mellett.

— **Kinevezés.** Őfelsége a király dr. Circa Kornél főorvosnak, a dévai cs. és kir. tartalékkórház parancsnokának körültekintő és buzgó tevékenységéért soronkívül az ezredorvosi címet és jelleget adományozta.

— **Dióvásár.** Reiter Lajos budapesti cég, Klein Jenő megbízottja által (raktár Szászváros, Fő-tér 16.) bármily mennyiségben vásároltat diót. Bővebbet hirdeteink között!

— **Hirdetmény.** A magyar királyi belügyminiszterium 32000/1915. eln. számú rendeletével a hadművelési területen való személyforgalom (gyalog, kocsis, vasuton stb.) tekintetében a háború tartalmára igazolási kötelezettség lép életbe. A hadművelési területen igazoló okmányul szolgálnak: 1. A tényleges szolgálatban álló udvari, állami, törvényhatósági, városi, vagy közforgalmu vasuti alkalmazottaknak és hozzátartozóinak, valamint országgyűlési képviselőknek arcképes vasuti igazolványai. 2. A főrendiház tagjainak a belügyminiszter által kiállított arcképpel és a sajátkezű aláírással ellátott igazolványai. 3. Szabályszerű utlevelek és 4. a személyazonosságának a hadművelési területeken való igazolása céljából a rendőrhatalósági, illetve magyar és német szöveggel kiállított igazolójegyek. A fentebb felsorolt igazoló okmányok a hadi menetrend szerint közlekedő postavonatok használatára is jogosítanak. Az igazolójegyet, birtokosa személyesen köteles átvenni és azt az átvétel alkalmával a kiállító rendőrhatalóság előtt sajátkezűleg aláírni, vagy ha írni nem tud, kézjeggyel ellátni. Az igazolójegy arcképpel is ellátandó. Az arcképet az igazolójegy birtokosa a kiállító hatóság előtt szintén aláírja, vagy ha írni nem tud, kézjeggyel ellátja. Bélyegilletékként oly egyének, akik a szokásos napszámot meg nem haladó keresetből élnek 30 fillért, egyéb személyek 2 K-át tartoznak leróni. Az igazolási kötelezettség rendelkezései eltérőek a belső és külső hadművelési területre vonatkozólag. Hogy mely területek tartoznak a belső és melyek a külső hadművelési területhez, erre vonatkozólag felvilágosítást a kapitányi hivatal, mely hivatal az igazolójegyek kiállítását eszközöli. Ezen rendelet 1915. évi szeptember hó 20-án lép hatályba, mely naptól kezdve az igazolási kötelezettség szabályozása tárgyában kiadott rendelete a hadművelési területre hatályát veszti. Szászváros, 1915. évi szeptember hó 18-án. P a p András, h. rendőrkapitány.

— **Halálozás.** Friedenstein Farkas 58 éves hátszegi kereskedő m. hó 24-ikén meghalt. Temetése 26-án ment végbe Hát-szegen nagy részvét mellett. Az elhunyt a mozgósításkor a 64-ik gy.-ezredbe önként jelentkezett s mint káplár résztvett az oroszok elleni harcokban s őrmesteri rangot kapott. Megsebesülve hosszasan a budapesti Vöröskereszt kórházban volt, ahol Augusztia főhercegnőnek fel is tűnt a deres vitéz, akit meg is szólított. Utóbbi időben hosszasan betegeskedett s a gondos ápolás dacára is meghalt.

— **Csak levelezőlapot küldjünk a hadifoglyoknak.** A közönség körében általános az a panasz, hogy az orosz és szerb hadifogságba jutott katonáik részére küldött levelek sok esetben nem jutnak el az érdekeltekhez. Minthogy ennek oka egyedül és kizárólag abban van, hogy az orosz és szerb katonai cenzura a nagyobb terjedelmű és nem egészen világos szövegezésű leveleket visszatartja és megsemmisíti, ajánlatos, hogy a hadifogságba jutott katonáinkhoz csak levelezőlapok intéztessenek s ezek lehetőleg rövid, világos és könnyen érthetők legyenek.

— **Hirdetmény.** Az 1884. XVII. t.-c. 54 §-a alapján elrendelem és meghagyom az összes sütőknek és kereskedőknek, hogy üzleteikben illetve eladási helyeiken a kenyérnek és a zsemlyének árát suly szerint megjelölve kifüggeszteni tartoznak. A kenyér maximális ára kilogramként 56 fillér. A 60 gr. minimális sulyu vizes zsemlye ára 6 fillér. Aki ezen rendelkezésnek eleget nem tesz, az 1879.

XL. t.-c. 157. §-a alapján 40 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fog büntettetni. A ki pedig a suly és áru szerint meghatározott kenyérneműt, illetve zsemlyét magasabb árban vagy csekélyebb sulyban, vagy rosszabb minőségben árusítja 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel és 15 napig terjedhető elzárással fog büntettetni. Szászváros, 1915. évi szeptember hó 27-én. P a p András, s. k. h. rendőrkapitány.

— **Oroszlengyelországba szóló utlevelek láttamoztatása.** A hadsereg főparancsnok 1915. augusztus 25-én rendeletet adott ki, amelyben az utlevél ügyét Oroszországnak az osztrák-magyar katonai igazgatás alatt álló területeire nézve szabályozza. E rendelet értelmében csak olyan utlevéllel lehet oda utazni, amely kifejezetten az elfoglalt területre való utazásra állított ki, s amelyet a hadügyminiszteriumnak, vagy a hadsereg főparancsnokságnak láttamozzásával kell ellátni. Azok a személyek azonban, akik igazolják, hogy valamely belföldi kereskedelmi vagy iparvállalatnak a képviselői, az utlevélnek ilyen láttamoztatására nincsenek kötelezve. Az aradi kereskedelmi és iparkamara kerületéhez tartozó kereskedők és iparosok részére a Kamara útján történhetik ez az igazolás, és a Kamara készséggel ad bővebb felvilágosítást az érdeklődőknek.

— **A katonai kitüntetések rangsorozata.** A katonai kitüntetések rangsora így alakul; tiszték részére a legkisebb kitüntetés a legfelsőbb elismerés, a signum-laudis, mely békében piros szalagon, háborúban a vitézségi érem szalagján viselendő. Rendszerint hadnagyok, főhadnagyok kapják. Következik a katonai érdemkereszt, amelyet ha hadi érdemkért adnak, hadi díszítménnyel (babékoszorúval) látnak el. Kapitányok, őrnagyok szokták kapni. Alezredeseknek, ezredeseknek, sőt vezérőrnagyoknak is a vaskoronarend szokott jutni, magasabb tábornokoknak pedig a Lipótrend. A katonai érdemkeresztnek, vaskoronának és Lipótrendnek több osztálya van. Ezenkívül igen sok alantos tiszt kapja kiváló tettekért a katonai érdemkeresztet és a koronás arany érdemkeresztet. Ezt háborúban — a katonai érdemkereszt szalagján — nem komatiáns tiszték és hivatalnokok, tehát orvosok, hadbírák, hadbiztosok stb. szokták kapni századosi rangig, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét pedig ugyanezen a szalagon nagyobb rangú ily tiszték és hivatalnokok. Békében a Ferencz József-rendet katonai állományu törzstiszték is kapják, ez esetben azonban nem piros-fehér, hanem piros szalagon viselendő. A vitézségi érmelet, signum-laudis-t, katonai érdemkeresztet és Mária Terézia-rendet polgári egyén nem kaphatja meg, az ezüst és arany érdemkeresztet, Ferencz József-, vaskorona- és Lipót-rendet azonban katona és polgár egyaránt elnyerheti. A katonai lelkészek számára külön érdemérem van rendszeresítve. Megjegyzendő még, hogy a legénységi állapotban kapott kitüntetést a kitüntetett katona tiszt korában is viseli.

— **Hadifogságban.** Mint értesülünk, dr. Breier Arnold dévai ügyvéd, ki az északi harctéren mint zászlós, gépfegyverosztágpáncsnok küzdött, a napokban orosz fogságba esett.

Gravenhorst Gyula szíjgyártó-mester Szászváros, Hegy-utca 5. szám.

Ajánlja a nagyérdemű közönségnek dúsan felszerelt nagy raktárát lószerszámok, testövek, bocskorszijak és nadrágszujakban, nyergek és mindennemű lovglási szerszámokban. Ezenkívül minden e szakmába vágó cikkek a lehető leg-
76 :: olcsóbb árakban kaphatók :: 2—
Rendelések és javítások lelkiismeretesen, gyorsan, kifogástalan kivitelben és olcsó árban teljesíttetnek.

— **Lövy Simon** mádai polgártársunk, aki mint tüzér szolgálja a hazát a következő sorok kíséretében verset küldött közlés végett. A levelet s a verset is, mint dicső katonáink szelleméről tanuskodó adatot szóról-szóra ime itt adjuk:

Olasz harctér, 1915. szeptember 15.

A Szászváros és Vidéke tekintetes szerkesztőségének.

Alázattal kérem a tekintetes szerkesztő urakat eme pár soraimat, melyet alantabb fősorolok lapjukban befogadni.

Jóteleményükért előre is maradtam hálás köszönettel.

Búcsú az Erdélyi leányoktól!

Isten veletek, ti Erdélyi leányok,

Én tölletek talán örökre elváltak.

Elmegyek én messze idegen országba,
Sok szép magyar várost, utánam elhagyva.
Szinte fáj a szívem, ha rátok gondolok,
Néha-néha számtalan könnyet is hullatok.

Nem is gondoljátok, ti erdélyi leányok,
Hogy a szívem értettek mennyire sóvárog.
De hát mindhiába ez a sok könnyhullás,
Mert hát számomra itt ugy sincs szabadulás.
Szabadulás órája nehezen közeleg,
Szegény tüzér addig nagyon sokat szenved.

De ezen szenvedést mi nagyon könnyen türjük,
Tudván azt, hogy igazságért küzdünk.
Igazságért küzdünk utolsó vérünkig,
Utolsó vérünknek áztatásával,
Bekövetkezik a béke Isten áldásával.
Mert Isten áldása csakis velünk lehet,
Igazságért ontja vérért, a hü magyar nemzet.

Ti meg ne sirjatok Erdélyi leányok,
Szedjetek virágot, koszorút fonjatok.
Koszorút fonjatok, szépet és ékeset,
Kéknefelejtset is lehet egy keveset.
Visszatérünk mi a dicső zászlainkkal,
És felékesítjük a szép koszorúkkal.

Most meg tőled kérdelem bitang talján csorda,
Szép Magyarországnak hitszegő kigyója.
Szép Magyarországnak partjaid akarod?
Azt hiszed, hogy ez oly nagyon könnyű dolog?
Mégfogod siratni örökké gaztetted,
Mert él és élni fog a hü magyar nemzet.

Készítettem 1915. szeptember 10-én.

Lövy Simon tüzér, Mada.

— **Nyilvános nyugtázás és köszönet.**

A Vöröskereszt-egylet helybeli fiókja javára f. év augusztus—szeptember hónapjában a következő adományok folytak be: Kovács Gyula és neje 300 K, Orendi Gyula 75 K, Schul Zsiga 30 K, Lefkovits Ármin, Szászvárosi Könyvnyomda Rt. 20—20 K, dr. Seidner Samuné 18 K, Baumann Gusztáv 16.50 K, dr. Szöllősy János, Schelker Elenora, Schulleri Betti, Bocz Sománé 15—15 K, Herberth Mária, Goika Friedrike 10—10 K, Sz. Fodor Gyuláné, Wagner Gusztáv, Eisenburger Gyula 9—9 K, Binder Vilmos, Haltrich Mária, Schumacher Eliz, Schulleri Mária, Örs Zoltánné, Schulleri Elza, Harth Berta, Fekete Ferencné 6—6 K, özv. Zorich Jánosné 4 K. Az adományokért az egylet nevében hálás köszönetet mond: Gellner Vilmos, pénztáros.

— **Küldjünk katonáinknak alsó melegruhát, thermos üvegeket, teát, konyakot, likórt, dohányt, csokoládét, caces-t.** — Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtáparancsnoksághoz juttatja a honvédelmi miniszterium Hadsegélyző hivatala Budapest, IV., Váci-utca 38.

— **Hol szokott Ön borotválkozni?!** — **Theil Ede fodrásztermében** (Szászváros, Főter), ahol higienikus, gyors és pontos kiszolgálás van.

— A Németországba való utazáshoz utlevél kell. A Németországba való utazásra vonatkozó eddigi rendelkezéseket hatályon kívül helyezi egy új rendelet. E szerint, aki ezután Németországba akar utazni, annak az illetékes hatóságnál utlevelet kell beszereznie. Ez az utlevél tartalmazza az illető személyleírását, egy legújabb időből való fényképét sajátkezűleg aláírva és annak hivatalos igazolását, hogy az illető azonos a fényképen ábrázolt személlyel és hogy a fényképet sajátkezűleg írta alá. Ilyen utlevéllel kell igazolnia magát ezután mindenkinek, aki Németország területére lép. Ott aztán még valamely külképviseleti hatósággal vagy konzulátussal kell az utlevelet láttamoztatni.

— Kalapok drágulása. A közös vámterületen dolgozó kalapgyárak az olcsóbbfajta (gyapjutomp) kalapok árait a napokban 15%-kal, finomabb nemez-, nyulszór- és selyemkalapokért 10%-kal fölemelték, úgy hogy a háboru kitörése óta az olcsóbb minőségű kalapok 40%-kal, a jobb minőségűek 20%-kal drágultak. A kalapszalagok árait 35%-kal emelték föl, míg kalapbőrök árai megháromszorozódtak.

HIRDETÉSEK.

Sz. 1051/915. kig.

Árverési hirdetmény.

Alulirt község előjárósága közhírré teszi, miszerint Szereka község községi képviselőtestületének 8/915. kgy. számú véghatározata alapján, Szereka község tulajdonát képező két követ hajtó egykerekű lisztelő-malma 1915. évi november hó 1-ső napjától 1921. évi október hó 31-ik napjáig bezárólag terjedő időre Szereka község házában 1915. évi október hó 17-ik napján d. e. 8 órakor kezdődő nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

A kikiáltási ár, mint évi haszonbéri összeg 900 K.

Árverelni szándékozó köteles az árverés

megkezdése előtt 600 K biztosítékot Szereka község községi birójának kezébe letenni.

A megállapított többi árverési feltételek a berényi körjegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Szereka, 1915. évi szeptember hó 29.

Stefanie Aftenie, Damian Péter,
községi bíró. 81 1-2 körjegyző.

Fiatal vegyes- vagy fűszerkereskedő-segéd kerestetik október 10-iki belépésre. Ajánlatok és fizetési igények Zeidner Gusztáv céghez Piski, intézendők.
79 1-2

Egy jól írni és olvasni tudó fiú nyomdász-tanulónak azonnal felvétetik a Szászvárosi Könyvnyomda Részvénytársaságnál.

Reiter Lajos
— budapesti cég —
Szászvároson a dió szezon alatt állandóan lakó megbízottja:

KLEIN JENŐ
(Raktár: Főtér 16. sz. alatt)

80 **diót** 1-4

bármilyen mennyiség-
:! ben vásárol. :!

Írásbeli ajánlatokra rögtön válaszolunk.

„KÖZPONTI“ (Central) szálloda Szászváros.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives tudomására hozni, hogy szállodám

éttermében és kávéházában

jégbehűtött italokat szolgállok ki. Együttal ajánlom kitűnő konyhámat, jó boraimat, valamint tiszta, féregmentes vendégszobáimat. :: :: ::

Naponként friss csapolású sör!

Vasuti állomáshoz omnibusz.

Kocsik vidékre is. Telefonsz.: 7.

Tisztelettel: Schulmeister Gábor,
a Központi (Central) szálloda vendéglőse.

15 13—

Értesítés! Tisztelettel értesítem a nagyérdemű helybeli és vidéki közönséget, hogy a MAKSAY-féle vendéglőt (Szászváros, Ország-út) átvetem s azt továbbra is mint polgári vendéglőt és kávéházat

:: üzemben tartom. ::

Ugy a vidéki, valamint a helybeli n. é. közönségnek melegen ajánlom izletes magyar konyhámat, ugyszintén tisztán kezelt italaimat. Étkezés étlap szerint vagy Pensió! Családok részére házhöz vive, ár megegyezés szerint. Vacsorákban nagy választék. Hetenként kétszer (7 órától 10-ig) ZENE-ESTÉLY, melyen a Petrika zenekara játszik.

Főtörökvésem: olcsó, pontos kiszolgálás, tiszta és izletes ételek és italok. Magamat a t. c. közönség jóindulatába ajánlva, b. pártfogásukat kérve, maradtam kész szolgáljuk:

Dózsa (Dvorzsák) József
17 vendéglős. 12—

Das beste Bier der Monarchie ist bekanntlich das **der Aktien-Brauerei Kőbánya**. Wer also **gutes Bier** trinken will, kann solches in **Broos Szászváros** nur beziehen von **der Firma Friedrich Schulleri**, die seit Jahren die **alleinige Vertretung** dieser Brauerei auf dem hiesigen Platze inne hat. 33 11—

ERZSÉBET és URANIA

szászvárosi egyesült mozgófényképszínházak, az „URANIA“ budapesti tudományos társaság tagjai.

Vasárnap f. évi október hó 3-án a „KÖZPONTI“ szálloda nagytermében két fényes előadást tart cigányzene közreműködésével

Végtelen gyűlölet.

Dráma 3 felvonásban. Gyönyörűen színezeve.

Az asszony ingatag.

Dráma 2 felvonásban.

Kalapos Lujza.

Vigjáték 2 felvonásban. A főszerepet MÓRIC játssza.

Háborús A. B. C.

A hosszú műsor miatt kéretik pontosan megjelenni.

A t. hölgyközönséget kérem, hogy az előadás alatt a kalapot letenni kegyeskedjenek.

Helyárak délután és este: Páholy 6 K, I. hely 1 kor., II. hely 50 fill., III. hely 30 fill. Karzat 30 fill. Számozott helyek!

Jegyek előre válthatók a Lobstein-féle dohánytőzsdében.

Előadás kezdete pont d. u. 1/26 és este 1/29 órakor.

Szives pártfogást kér teljes tisztelettel

A vállalat.

Transsylvania szálloda Szászváros, Főtér

A „Transsylvania“ szálloda alólírott vendéglőse tisztelettel ajánlja

éttermét és kávéházát

a n. é. közönség b. figyelmébe és jóindulatába. :: ::

Izletes ételek, tisztán kezelt és hűtött italok! Naponként friss csapolású sör. Féregmentes, réz-ágyas szobák, valamint vonatérkezéseknél omnibuszok, kocsik állanak a n. é. közönség rendelkezésére. Olcsó árak, pontos kiszolgálás! Nyári helyiség, tekepálya! Kocsik vidékre is kaphatók. Telefonszám: 19.

Hazafias tisztelettel: **HALTRICH GUSZTÁV**
a „TRANSSYLVANIA“ szálló vendéglőse.

16 12—

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland-cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cementgyár, Kugler és Társai

Brassóban. Itt helyben kapható **M. G. Zobel** cégnél.